

19. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/2698>.

20. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування обороту віртуальних активів в Україні» № 7150 від 13.03.2022 року. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1245235>.

Філіппов Станіслав Олександрович,
заступник начальника факультету
правоохоронної діяльності Національної
академії Державної прикордонної
служби імені Богдана Хмельницького,
доктор юридичних наук, кандидат
психологічних наук, професор

РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ОСВІТИ В ПРИКОРДОННІЙ АКАДЕМІЇ: ВЛАСНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У прикордонній академії в рамках антикорупційної підготовки персоналу завжди враховується зарубіжний досвід, оскільки особливістю прикордонної діяльності є інтеперабельність взаємодіючих служб сусідніх держав. Якщо вони користуються різноспрямованими правилами, сповідують різноспрямовану ідеологію, то спільного результату в охороні кордону не буде.

Постановка питання про елемент антикорупційної освіти як відокремлену дисципліну/модуль/майнор уперше була акцентована у 2009 році. Це був період розвитку системи підрозділів внутрішньої і власної безпеки у прикордонному відомстві, а також інституційного розвитку всіх запобіжних механізмів (відеоспостереження в місцях несення служби, розвиток служби «Довіра» тощо).

Співробітництво з Місією Євросоюзу з прикордонної допомоги Україні та Молдові (EUBAM), яке у сфері антикорупційної освіти розвивалося з 2011 року, дозволило науково-педагогічним працівникам академії як членам авторського колективу розробити навчальний посібник «Запобігання і протидія корупції» для закладів освіти прикордонних та митних відомств України і Молдови, який було видано чотирма мовами [1]. Протягом 2012–2014 років нашими офіцерами було проведено низку літніх та осінніх антикорупційних шкіл для студентства, а також тренінги для

тренерів антикорупційних дисциплін з різних відомств України та Молдови (Ялта, Одеса, Івано-Франківськ, Кишинів, Вадуллуй-Воде). Ми разом із колегами з різних держав пройшли антикорупційний курс навчання, організований Прикордонним коледжем ОБСЄ для керівного складу у 2013 р. (м. Душанбе).

Завдяки співробітництву з департаментом протидії транснаціональним загрозам Секретаріату ОБСЄ нашим науково-педагогічним складом разом із спеціалістами новоствореного НАБУ проведено тренінги для практичних працівників антикорупційних підрозділів прикордонних та митних відомств України та Молдови. Також наші спеціалісти були серед сценаристів фільмів на антикорупційну тематику, цільовою групою яких є військовослужбовці підрозділів прикордонного контролю (2015–2016 рр.), наприклад фільму «The invisible crime» [2].

У рамках співробітництва з Секретаріатом НАТО науково-педагогічний склад академії був серед розробників навчальної програми НАТО з виховання доброчесності у секторі безпеки і оборони [3]. Ця програма визначена як типова в державах-членів і державах-партнерах НАТО. В Україні її застосування, наприклад, в Збройних силах нормативно передбачено наказом Міністерства оборони, яким затверджено Антикорупційну програму МО. Ми намагаємось щорічно брати участь у конференції NATO Building Integrity.

У 2018 р. тренер від академії, серед інших, проводив тренінг Регіональної антикорупційної ініціативи країн Балканського регіону (RAI) «Розслідування корупції та конфіскація доходів, одержаних злочинним шляхом – ефективні засоби та методи» для молодших спеціалістів – працівників правоохоронних органів країн Південно-Східної Європи [4].

Протягом 2012–2017 рр. слухачам оперативно-тактичного факультету в академії викладалася окрема антикорупційна дисципліна «Протидія злочинності у сфері службової діяльності» [5]. Ця дисципліна забезпечувала компетентності керівників підрозділів (органів) охорони державного кордону у сфері запобігання корупції серед підлеглого особового складу. На сьогодні в межах різноманітних освітніх компонентів викладається тематика, спрямована на розвиток антикорупційної стійкості прикордонників [6].

Варіативний освітній компонент «Проблеми запобігання корупції в Україні» включено в освітньо-наукову програму

«Правоохоронна діяльність». Крім того, в межах професійної підготовки офіцерам відділів прикордонної служби викладається дистанційний курс «Антикорупційний комплаєнс», також розділ «Протидія корупційним правопорушенням» є елементом професійної підготовки персоналу офіцерського складу.

Таким чином, антикорупційна освіта в Національній академії Державній прикордонній службі України розвивається з урахуванням Антикорупційної програми, яка спрямована на розвиток антикорупційної стійкості персоналу. Ми не вбачаємо необхідності в існуванні в межах наших освітньо-професійних програм майнору, спеціалізованого за тематикою запобігання та протидії корупції, через специфіку посад, для служби на яких ми готуємо наших здобувачів вищої освіти.

Антикорупційна освіта має бути побудована таким чином, щоб оптимально забезпечити формування необхідних компетентностей і нульової толерантності до всіх форм корупції кожного офіцера-прикордонника. Очевидно, що вона не здійснюється тільки в межах юридичних дисциплін. Це, по суті, широка програма особистісного та корпоративного виховання, прищеплення системи поглядів та образу життя.

Список використаних джерел

1. Prevention and Combating Corruption: Manual for conducting the training course in the educational establishments of the Border Guard and Customs agencies of the Republic of Moldova and Ukraine / Hulyk A., Zolka V., Moraru V. Filippov S. Odesa: EU Border Assistance Mission 2013. 306 p.

2. The invisible crime URL: <https://polis.osce.org/invisible-crime>.

3. Programme of the Summer School. Belgrade. 2018. URL: https://archive.rai-see.org/wp-content/uploads/2018/07/Programme-of-the-Summer-School-2018_03072018.pdf.

4. NATO Building Integrity Reference Curriculum / N. Best, M. Huber, O. Hasic, S. Filippov. Brussel. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_149270.htm.

5. Філіппов С. Протидія злочинності у сфері службової діяльності. Практикум. Хмельницький: НАДПСУ, 2014. 192 с.

6. Забезпечення етичної поведінки та розвиток антикорупційної стійкості / Зьолка В.Л., Топольницька Г.Ю., Філіппов С.О. Хмельницький: НАДПСУ. 2017. 70 с.